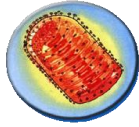

โรคพิษสุนัขบ้า จะทำอะไรเมื่อถูกสัตว์กัด

เกิดจากเชื้อไวรัส รูปร่างคล้ายกระสุนปืน ถูกทำลายได้ง่าย เมื่อถูกความร้อน ความแห้ง แสงแดด ยาฆ่าเชื้อพวกคลอรีน แอลกอฮอล์ กรด หรือด่าง อย่างแรง เกิดในสัตว์เลือดอุ่น เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น สุนัข แมว ค่างวาลิง ชะนี กระรอก กระแต เสือ หมี หนู ค้างคาว รวมทั้งคน แต่ในประเทศไทยพบมากที่สุดในสุนัข (96% ของจำนวนที่พบเชื้อจากการวินิจฉัยในห้องปฏิบัติการ) รองลงมา คือ แมว

ไวรัส

การติดต่อ โดยถูกสัตว์ที่เป็นโรค กัด ข่วน เลีย น้ำลายกระเด็นเข้าทางตา ปาก หรือทางผิวหนังที่มีบาดแผลระยะฟักตัวในสุนัข 7 วัน ถึง 6 เดือน ขึ้นกับบริเวณที่ได้รับเชื้อ ความรุนแรงของเชื้อ โดยเฉลี่ยประมาณ 2-6 สัปดาห์

อาการในสุนัข มี 2 ชนิด คือ ชนิดซึม และ ชนิดดุร้าย

1. ล้างแผล ล้างแผลด้วยสบู่กับน้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อล้างเชื้อออกจากบาดแผลถ้ามีเลือดออกควรปล่อยให้เลือดไหลออก อย่าบีบหรือคั้นแผล เพราะจะทำให้เชื้อแพร่กระจายไปส่วนอื่น

2. ใส่ยา ใส่ยาใส่แผล เช่น เบตาดีน ทิงเจอร์ไอโอดีน แอลกอฮอล์ 70 % จะช่วยฆ่าเชื้อโรค อย่าใส่สิ่งอื่น เช่น เกลือ ยาฉุน ลงในแผล ไม่ควรเย็บแผล ถ้าจำเป็นควรรอไว้ 3-4 วัน ถ้าเลือดออกมากหรือแผลใหญ่อาจเย็บหลวม ๆ และใส่ท่อระบายไว้

3. กักหมา กักสัตว์ที่กัดไว้ดูอาการอย่างน้อย 15 วัน โดยให้น้ำและอาหารตามปกติ อย่าฆ่าสัตว์ให้ตายทันที เว้นแต่สัตว์นั้นดุร้าย กัดคนหรือสัตว์อื่นหรือไม่สามารถกักสัตว์ไว้ได้ ถ้าสัตว์หนีหายไปให้ถือว่าสัตว์นั้นเป็นโรคพิษสุนัขบ้า

4. หามหมอ รีบไปหาแพทย์หรือสัตว์แพทย์ทันทีที่ถูกกัด เพื่อขอคำแนะนำเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและซีรัมยารองาน สัตว์ที่กัดตาย และหากพบว่าสัตว์ตายให้รีบตัดหัวสัตว์ตัวนั้นส่งตรวจโรคพิษสุนัข

บ้า

จะส่งซากสัตว์วินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างไร

เมื่อสงสัยว่าสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ควรกักขังสัตว์ไว้ในที่ปลอดภัย และเฝ้าดูอาการประมาณ 15 วัน ไม่ควรทำลายสัตว์โดยไม่จำเป็น ควรปล่อยให้สัตว์ตายเอง ซึ่งจะตรวจพบเชื้อได้ง่าย และแน่นอน ในการส่งซากควรส่งให้เร็วที่สุดโดยปฏิบัติตามวิธีอย่างระมัดระวัง เรื่องความสะอาดและระมัดระวังเสมอว่า สัตว์อาจเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ จึงควรสวมถุงมือขณะเก็บซาก และล้างมือให้สะอาดหลังจากเก็บซาก ควรส่งเฉพาะส่วนหัว

1. ตัดหัวสัตว์ ตัดหัวสัตว์ตรงคอต่อ ใส่ถุงพลาสติกซ้อนหลายๆ ชั้น รัดปากถุงให้แน่น ใส่ถุงมือทุกครั้งที่ตัดหัวสัตว์ ถ้าเป็นแมวหรือสัตว์ตัวเล็กสามารถส่งได้ทั้งตัว

2. แช่แข็ง ใส่กระติกหรือภาชนะอย่างอื่น เช่น กล่องโฟม แล้วใส่น้ำแข็งให้เย็นตลอดเวลา แล้วใส่น้ำแข็งให้เย็นตลอดเวลา

3. ประวัติ ส่งพร้อมประวัติสัตว์ ชนิด เพศ อายุ สี อาการป่วย ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ เจ้าของสัตว์ และผู้ถูกกัด

ในกรณีส่งซากควรส่งให้เร็วที่สุด ภายใน 24 ชั่วโมง หรือติดต่อสำนักงานปศุสัตว์เขต

ปศุสัตว์จังหวัด ปศุสัตว์อำเภอ

ควรไปพบสัตวแพทย์ กรมปศุสัตว์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชนเพื่อแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับตัวสัตว์ เช่น ชนิดสัตว์ สี เพศ พันธุ์ อายุ สถานที่ถูกกัด เพื่อวางแผนการป้องกันและควบคุมโรคทั่วไป

จะป้องกันสุนัขบ้าได้อย่างไร

1. ไม่ปล่อยสุนัขพเนจร

สุนัขจรจัดที่อยู่ข้างถนนเป็นตัวแพร่เชื้อโรคที่สำคัญ อาจกัดคนที่เดินผ่านไปมาหรือกัดสุนัขอื่นทำให้เป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้

2. ฉีดวัคซีนป้องกันทุกปี

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขควรเป็นหน้าที่ของเจ้าของสัตว์ (ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า 2535) ที่จะต้องนำสุนัขอายุระหว่าง 2-4 เดือน ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และฉีดซ้ำตามที่สัตวแพทย์กำหนด

3. อย่าให้มีลูกมากโดยการทำหมันสุนัขทั้ง

ตัวผู้และตัวเมียหรือฉีดยาคุมกำเนิดสุนัขตัวเมียไม่ให้มีลูกมากเกินไปจนไม่อาจเลี้ยงดูได้ต้องนำไปปล่อยกลายเป็นสุนัขจรจัดและเป็นปัญหาของสังคม

เรื่อนำรู้.....

5. สุนัขอายุน้อยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่าอายุมาก
6. ผู้ชายตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่าผู้หญิง
7. การช่วยเหลือสุนัขจรจัดโดยการหาอาหารแต่ไม่นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและคุมกำเนิดไม่ทำให้มีลูกเป็นการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดและแพร่กระจายโรคพิษสุนัขบ้าลูกสุนัข(ทุกอายุ) มีโอกาสเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้เช่นเดียวกับสุนัขโตการใช้สิทธิรักษากรณีที่ถูกกัดเจ้าของหมาต้องรับผิดชอบ แต่หากไม่มีเจ้าของหรือเจ้าของไม่รับผิดชอบค่ารักษาหากเป็นยาในบัญชีหลักๆ เช่น Verolab ฉีดฟรี โดยหลังฉีดจะมีใบนัดฉีดต่อจนครบ 5 เข็ม ณ รพ. ที่ท่านขึ้นสิทธิ์
8. กรณีที่แผลใหญ่ เลือดออกมาก มีเสียงมาก ใกล้สมองหรือเส้นประสาท จำเป็นต้องใช้ยานอกบัญชีเช่น ERIG เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแพทย์ โดยจะแบ่งฉีดเป็น 5 จุด รอบแผล ส่วนยาที่เหลือจากฉีดยาบริเวณแผลจะฉีดเข้ากล้ามเนื้อบริเวณสะโพก โดยขนาดที่ใช้ คือ 40 ยูนิต / น้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ราคาจึงขึ้นอยู่กับน้ำหนักตัวหากเป็นโรงพยาบาลรัฐบาล จะคิดราคาเริ่มต้นที่ ยูนิตละ 1 บาท เป็นต้น (1ซีซี = 100 ยูนิต) (หากท่านน้ำหนัก 60 กิโลกรัม ท่านจะเสียค่าฉีด 2,400 บาท เป็นต้น)

เรื่อนำรู้.....

1. สุนัขตัวผู้เป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่าตัวเมีย
2. สุนัขแสดงอาการบ้าแบบดุร้ายมากกว่าแบบซึม
3. กว่า 90 % ของผู้ที่ตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากการไม่ไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนหลังจากถูกสัตว์กัด
4. ผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่ เนื่องมาจากการถูกกัดโดยสุนัขจรจัด หรือสุนัขที่มีเจ้าของแต่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

ด้วยความปรารถนาดีจาก

งานสาธารณสุข สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์หมากแข้ง
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๒๔๙-๐๕๖๙
มือถือ ๐๘๔ ๔๑๑๓๗๖๒

สารานำรู้เกี่ยวกับ

โรคพิษสุนัขบ้า

จัดทำโดย

งานสาธารณสุข สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์หมากแข้ง
อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ